

43-78

Н. И. ШЕЛЕПИ

ЧĔНЕТĔП

САВĂСЕМ

3501

ЧУВАШСКАЯ
КНИЖНАЯ ПАЛАТА
г. Чебоксары Чувашской АССР

ЧАССР ГОСУДАРСТВО ИЗДАТЕЛЬСТВИ
Шупашкар — 1943

ТУПМАЛЛИ

	<i>Стр.</i>
Чёнетёп	3
Пирён геройсем	8
Хёрлэ Çар кунё	25
Çўлтен çўле çёклер Сталин ялавне! . . .	28

Редактор *Стиэван Шавлы.*

НТ 187. Подписано к печати 10-VII-1943 г. Объем 0,5 п.л.
Заказ № 598. Тираж 2000 экз.

Отпечатано в типографии № 1 Управл. полиграфпромыш.
при СНК ЧАССР г. Чебоксары.

Ч Ё Н Е Т Ё П

Мёнпур халӑхсене
Пӑвса тӑрасшӑн,
Пётём тёнче мульне
Хыпса ҫӑтасшӑн
Фашистсем ҫулӑхса
Ҫӳреҫҫё чупса,
Ҫёре хыпса ҫӑтса
Ярас пек пулса.

Ҫутӑ пурнӑҫлӑ
Ҫёршыв хуҫисем,
Ирӑклӑ кунҫула
Юратакансем:
Вырӑс, чӑваш, тутар,
Харӑссӑн утар,
Фашистсене часрах
Ҫапса аркатар!

Мухтавлӓ республик
Еҫ паттӓрӓсем,
Октябрь ҫулӓмне
Ҫӗнтерекенсем:
Украинец, белорусс,
Кабардин, балкар,
Ҫӗнтерӓ ялавне
Ҫӓлерех йӓтар!

Тӓванлӓ халӓхсем:
Литовец, латыш,
Сирӗн еҫхалӓхне
Пусмӓрлать фашист.
Айтӓр-ха юлташсем,
Харӓс ҫӓкленер,
Фашизм никӓсне
Ҫапса ҫӓмӓрер.

Кӓркӓс, туркмен, шори,
Мӓкшӓпа мари,—
Пире вӓт Совет ҫеҫ
Наци тивӓҫӓ,
Автономи пачӓ,
Ҫутта кӓларчӓ.
Фашистсене кӓклар,
Совета сыхлар!

Таджик, узбек, удмурт,
Казахсем, пушкәрт,
Пётёмпех Октябрь
Ҷалтәрсем эпёр.
Граждан прави пире
Пачё Хёрлё Ҷар.
Аркатар Гитлере,
Паттәр ҶапәҶар!

Карел, эстонец,
Армян, молдаван, —
Совет Союзёнче
Пурте пёр таван.
Ёсхаләх тәшманне —
Гитлер Ҷахана
Фашист лачакине
Ярар Ҷавана!

Якут, бурят, монгол,
Ойрогла уйгур, —
Пурин те пирён халь —
Конституци пур.
Октябрь тивлетне
Ҷирёппён тытар,
Фашистсене вулкан
Ҷаварне ывәтар!

Совет анчах пирён
Таван чёлхене
Ѕутā кунџул пачё,
Пусмāртан џалчё.
Осетинпа черкес,
Чеченпа ингуш,
Васкāр фашизма
Ѕапса арқатма!

Фашистсем пек тёнче
Ѕāханёсенчен
Пиншер џул еврейсем
Тўснё хёнхурсем.
Сёмсёр гитлеризма
Ѕапса сирпётме
Еврейсем эсёр те
Ѕёкленёр пурте!

Нефть џуламёнче
Туласшāн тёнче,
Кавказа фашистсем
Туртса илесшён.
Азербайджан, грузин, —
Союзри пур џын
Республика вирлён
Сыхлар хёрўлён!

Фашизма ҫапса
Аркантарақан,
Гитлера ҫавана
Вәркәнтарақан, —
Мухтавлә пурәнаҫ
Хурҫә крепәҫе
Сывә пултәр паттәр
Пирән Хёрлө Ҫар.

Еҫхаләхне чунтан
Ҫывах курақан,
Ҫентерӯ ҫулөпе
Ертсе пырақан, —
Чөрөлөх ҫәлкуҫе —
Аслә ҫулпуҫе
Сывә пултәр маршал
Иосиф Сталин.

ПИРЁН ГЕРОЙСЕМ

Сывă пул мухтавлă
Федот Орлов,
Совет Союзён
Геройё,
Џиҫём пек вёсекен,
Џентерекен
Паттър летчик, йăлттам
Капитан.

Џил-тăвăл та сана
Хăратайман,
Хăрушă тăман та
Чарайман.
Фашистсене кăклан
Эс сывлăшран,
Тăшмана ҫёмрен,
Џентерен.

Акәш-макәш усал
Ҷанталәксем,
Чәреслетсе янә
Ҷәмәрсем
Самолетна сәңне
Ҷәңтереймен,
Герой Ҷуләсене
Пүлеймен.

ҶәрҶирәм тапхәр эс
Штурмра,
Аслати ҶиҶемле
ВәрҶара
Ҷулам ялкәштарса,
АҶа Ҷапса
Малалла тавәллән
Ыткәннә.

Ушкән самолетсем
Ертсе пырса,
Ҷәршер тоннә бомба
Пәрахса
Этем сәнә пәтнә
Фашистсене
Уләп пек ләсканә,
Аркатнә.

Ҷаванпа та ёнтё
Сан Ҷийёнте
Ылттан медаль, Ленин
Орденё:
Ҷёнтерўсем патне
ВаскатаҶҶё,
Таван халӑх ятне
ЧыслаҶҶё.

Хёрўллён юратан,
Чунтан-вартан,
Паттар сыхлан таван
Ҷёршыва.
Чапла яту ёмёр
Сывӑ пулё,
Чаваш халӑх паттар
Ывалё.

Ҷапӑсура Ҷапла
Эс Ҷёнтерен,
Фашист куҶне Ҷапса
Сўнтерен.
Ҷёнтер герой, Ҷёнтер!
Мухтав сана!
ПуҶне Ҷапса Ҷёмёр
Тӑшмана!

Хёвел шевли вылять
Капърланса,
Хёрлэ сълтър кулать
Саванса
Герой сѣнтеруллэ
Есепеле,
Сталин тивлетѣнче
Сан сѣнче.

* * *

Вечеслав Петрович
Винокуров,
Салам Совет Союз
Геройѣ.
Алмусем сан хурсѣ
Сѣнтерессѣ,
Ворошилов пек тѣл
Пѣрессѣ.

Хасан кўлли патѣнче
Сѣр кисретрѣр,
Самурайсен сарне
Сирпѣтрѣр.
Сан пек геройсемпе
Сапла эпѣр
Сталин ялавѣпе
Сѣнетпѣр.

Отечественнай
Вәрҗәра та
Җаплах, чаплә, герой,
Сан яту.
Фашистсене хиреҗ
Хөрүмлән эс
Җапәҗатән тәван
Җәршывшән.

Физкультур ваййине
Юрататтам,
Вайсәра пуләшу
Параттам,
Тет вәл хайән селәм
Сәмахәнче,
Чәваш писателәсем
Патәнче.

Вәл атте-аннесәр
Тәләх үснә,
Тәванә патәнче
Җитәннә.
Җамрәклах алли ун
Еҗре пиҗнә,
Пурәнәҗшән вайлә
Көрешнә.

Асла Атал Һана
АчашланҺа,
Вал унпа хаваслан
ВыляҺа.
Печек кимесемпе
Атал урла
Сынсене каҺарҺа
ХҺюлла.

Сапла вал еспеле
Сирепленне,
Сырава та лайҺах
Веренне.
ХастарлаҺпа усне
Вутла-хемле,
Саванпа вал Ленин
Орденле.

Сталин алли Һана
СупарланҺа,
Сентерулла асла
Сул панҺа.
Ак меншен херуллаен
ЮратҺа вал
Социализмла
Сершыва.

Сывă пултӑр герой
Винокуров,
Орденлӑ республик
Ывӑлӑ.
Ёсхалахӑн хурҫӑ
Крепосӑ —
Сывă пултӑр
Хӑрлӑ Ҫар!

* * *

Совет Союз Геройӑн —
Пухтель ачин
Ҫӑнтерӑ юррисем тӑрлет
Паттӑр ячӑ.

Ёсре пиҫнӑ вутлӑ-хӑмлӑ
Аллисемпе
Пӑр! салатать йытӑ питлӑ
Фашистсене.

Гитлеризма ҫӑмӑрекен
Тупписемпе
Аркантарать ҫӑршер-пиншер
Фрицсене.

Ҫавӑнпа та ӑна савса
Правительство

Ылтган медаль, Ленин орденё
Парнеленё.

Ачаранах аллисем унан
Паттар пулна,
Хастарлахё ман сынсене
Телентернё.

Пур ёсре те пултарулла
Хавхаланна,
Ял-йышёсем аяна ялан
Пахаланна.

Султан сулах вай-хавачё
Уссе пына,
Ун черине Совет влащё
Хурчак хывна.

Арёмё те суле щеклет
Хайёна ятне.
Пиллекшер пин тенкё парать
Сыхлах фондне.

Сапла вёсем машарёпе
Алла-аллан
Аркатащё фашистсене
Амартулла.

Ялкәш герой, хёрӯ сёнтер
Юлташ Лаптев!
Улап пекех паттәр пултәр
Чәваш ачи!

Хаклә тәвансәм, сывә пул,
Ырә сунап.
Юлашкинчен сәпла калам:
Хёрӯ салам!

* * *

Хаклә Габайдуллин,
Хёрӯ салам,
Совет Союзән
Геройё.
Ырә сунап, паттәр,
Сёнтерүллё
Тәван сёршыв маттур
Ывәлё.

Ывәнма пёлмесёр,
Кунён-сёрён
Эсё фашистсене
Сёмёрнё.

Хәрама та пәлмен,
Шартах сикмен,
Тәшмансене ялан
Ҷентернә.

Ҷапәсура эс Ҷәр
Кисрентернә,
Ҷәршер-пиншер фашист
Вәлернә.

Ахальтен мар сана
Халаланә
Ылтган медаль, Ленин
Орденә.

Ялан Ҷапла Ҷентер!
Мухтав сана!
Ҷава тәпне тунтер
Тәшмана.
Вырәс, чаваш, тутар
Харәс чупар,
Фашистсене чәлпар
Аркатар!

Хәрлә Ҷар еҶәсем
Хәрү пулчәс,
Ҷолхозник геройсем
Ҷитәнчәс.

Паттәрсемпе эпёр
Хёпёртетпёр,
Џентеру юррисем
Тёрлетпёр. *

Фашистсене вилём!
Пётчёр вёсем—
Чарсәр илём-тилём
Сёмсёрсем.
Гитлеризм юнсәр
Пурнаймасть,
Фашизм куҗсульсёр
Тараймасть.

Колхозлә ёмёрён
Паттәрёсем —
Сыва пулччар пирён
Геройсем!
Хёрлө Сар хёрүлмён
Џентернинче
Пирён ывал-хёрён
Џут тёнче.

Сыва пул, Геҗнадий
Габайдуллин,
Совет Союзён
Геройё,

Хастарлә та ёсчен,
Џентерўллё
Орденлё җершыван
Ывълё.

* * *

Унән ашшё-амаш,
Хуранташё,
Џывах таванёсем —
Виръялсем.
Виръял юнё вёри
Џалкуҗёнче
Вёренё ун чёри
Патёнче.

Ача чухне йна
Совет влаҗё
Џупярланя ача
Џуртёнче.
Џулпуҗсен ячёпе
Паллаштарня,
Шурямпуҗ җуттипе
Чысланя.

Унән юлташёсем
Нумай пулня,
Тёрлёрен вайясем
Выляня,

Илемлѣ картинӑсем
Эрешленѣ,
Џентеру юррисем
Юрланӑ.

Тӑлӑх ача сулне
Детдом уснӑ,
Свет меслечѣпе
Лӑпканӑ.
Пӑхса устернашӑн
Ачасем те
Юратнӑ чӑререн
Света.

Совет сӑршывӑнче
Џапла пирӑн
Тӑлӑх ачасем те
Хӑруллӑн
Уссе ситӑнеҫҫӑ
Хӑпӑртесе,
Аслӑлӑх илеҫҫӑ
Вӑренсе.

Совет Союзӑн
Геройӑ те
Џапла уснӑ—Вирьял
Ывӑлӑ.

Тәләх-турат ача
Кун-суләнче
Паттәр пулчә тәнче
Вәрсинче.

Хастарлә вәл, ёҗчен,
Пултаруллә,
Җентерү ёҗәнче
Хәюллә.
Фашистсене кәклать
Тәпәлтарса,
Аҗа җапса, җумәр
Җутарса.

Ана акә мәншән
Парнеленё
Ылтган медаль, Ленин
Орденё.
Ёҗё ун хәватлә,
Ячә чаплә.
Сывә пултәр герой
Васильев!

* * *

Аслә лейтенант,
Хаклә тәван,

Совет Союзён
Геройё,
Мирон Ефимович,
Паттър летчик,
Ырă сунап, салам,
Ефимов.

Султалăк та ытла
Сывлаш шинче,
Хăрушă тăвалла
Фронтсенче
Фашистсене кăклан
Эс улапла
Акăш-макăш тёнче
Вăршинче.

Аса-сисем сапса,
Сулам сапса,
Ташмана ласкаса,
Аркатса
Паттър сапашатан
Сут кунсулшан —
Ирӗклӗхпе таван
Сӗршившан.

Мӗнпур вайна хурса,
Хавхаланса,

Фрицсене тёл персе
Çентерсе,
Гитлеризма, хәрхәм
Фашистсене—
Аркататаһн харам
Пырсене.

Çаванпа та ёнтё
Сан çийёнте
Хёвел кулса тәнә
Кунсенче
Шурәмпуç çәлтәрле
Вылянаçсё
Ылттан медаль, Ленин
Орденё.

Мухтавлә ёсў сан!
Сәвәларән,
Çентерў юррисем
Юрларән.
Паттәр яту ёмёр
Сывә пултәр,
Çентерўллё Вирўял
Ывәлё.

Чи сута кунсулсем
Пирён умра

Хёрлэ Ҷар Ҷёнтернё
Саманра.
Ҷук унта фашистсем —
Вар-хурахсем,
Унта Ҷук чуралӑх,
Ҷук хурлӑх.

Совет пур нацине
Ҷывӑх курать,
Пётём ёсхалӑхне
Юратать.
Кунён-Ҷёрён янрать
Мухтав юрри —
Хаваслӑхӑн Ҷемми —
Ҷимфони.

Октябрь хёвелё
Ҷуттипеле
Ҷёнтерё ялавё
Айёнче
Часах чи телейлё
Кунсем килёс
Ленин-Сталин Ҷулё
Ҷийёнче.

ХЕРЛЁ ҶАР КУНЁ

Хёрлө Ҷаран патгяр ятне
Паянхи кун
Хёрлө мерчен шәрҶасемпе
Пахалар-и!
Хёрлө Ҷара хёрӯ савса
Паянхи кун
Хёрлө ялав вёлкештерсе
Уявлар-и!
Фашизма аркатакан
Хёрлө Ҷара
Паян пётём ёсхаләхё
Саламларё.
Чураләха Ҷапса ватнә
Хёрлө Ҷара
Паян мёнпур ёссыннисем
Тав тәвар-и!
Комсомолсем, пионерсем
Паян пурте

Ҷентерўллё Ҷёнё юрă
Шăратар-и!
Колхозниксем, ударниксем
Паянхи кун
Клубсенче шевле ҶиҶёмён
Вылянар-и!
Артиссемпе ораторсен
Чёлхи Ҷинче
Хёрлё Ҷаршăн хёлхем вёҶет
Паянхи кун.
Пётём тёнче ёҶхалăхён
Йышё паян
Хёрлё Ҷара ырă сунать,
Хёрў салам.
Пирён паттър Хёрлё Ҷарăн
ХурҶа алли
Тискер юнлă фашизма
Ҷапса Ҷёмёрет,
Пур Ҷёр Ҷинчи ёҶҶыннине
Хават парать,
Ҷёнё хёвел шевлисене
Сарса ярать.
Хёрлё Ҷарăн вай-хавачё
ХурҶа крепăҶ,
Аслă Совет Союзне въл
Паттър сыхлать,

Еҫхаләхән патшаләхне
Кун-ҫул пачё.
Сывә пултәр Хёрлө Ҷарән
Паттәр ячё.
Чи телейлө кун-ҫул патне
Еҫхаләхне
Ертсе пырать ҫентеру́ллән
Аслә Сталин.

ЏЎЛТЕН ЏЎЛЕ ЏЎКЛЕР
СТАЛИН ЯЛАВНЕ!

Мухтавлӓ колхозник,
Машинлӓ уй-хир,
Културӓллӓ халӓх,
Паттӓр ывӓл-хӓр.

Фашизма аркатса
Хаваслӓ кун-сул
Тӓвасшӓн ӓмӓртса
Хавхаланатӓ вӓл.

Выльӓх-чӓрлӓх усрас,
Ерчетес пирки
Чӓваш республикӓн
Иккӓмӓш преми.

Пӓрремӓш преми патне
Хӓрӓрех чупар,
Малти позичине
Часрах йышӓнар.

Таван ҫёршыв вәрҫин
Фрончёсенче
Чаваш геройёсем
Малти ретсенче.

Паттәр кёрешетпёр
Ҫутă кунҫулшăн,
Ирёлёхпе таван
Ҫёршывамәршăн.

Пирён ёсхалăхне,
Колхозниксене
Акă мёншён Сталин
Хёрў саламлать.

Телейлё кунҫуллă
Ҫёршыва пирён
Хăватлă Хёрлё Ҫар
Сыхлатё хёрўлён.

Сăхă гитлеризма
Часрах аркатма,
Таван Хёрлё Ҫара
Пулăшу пама

Стахановла майпа —
Пётём вай-халпа

Амартуллан эпёр
Паттәр ёҗлетпёр.

Хёрлө Ҷар вёт пире
Ирёклөх пачё.
Ылханла пусма́ра
Ҷапса Ҷёмёрчё.

Хёрлө Ҷар тивлечё
Совет Союзё,
Пётём ёҗхалахён
Мухтавлә тусё.

Совет халахёсен
Мёнпур йәхёсен
Чи Ҷутә кун-Ҷулё
Октябрь Ҷулё.

Асла революци
Ҷулё Ҷийёнче,
Коммунистсен парти
Ертсе пынинче,

Хёрлө Ҷаран паттәр
Ҷёнтерёвёнче
Пирён таван Ҷёршыв
Курчё Ҷут тёнче.

Ак мәншән фрицсене
Ләсканә тәлте
Чаваш ёсхаләхән
Ывәләсем те

Паттәр сәнтерүллә
Геройсем пулчәс,
Мухтав парниллә,
Чыслахсем курчәс!

Орденлә республик
Ёс паттәрәсем,
Рабочи, колхозник,
Интеллигентсем,

Сирәпрех утар
Ленин сүләпе,
Сүлтен сүле сәклер
Сталин ялавне!

1 р. 30 к.

Н. И. ШЕЛЕБИ
Я ПРИЗЫВАЮ
СТИХИ

на чувашском языке

Чувашгиз — 1943

